

4.7 Vegetační lesní stupně v České republice

Pro potřeby pěstování lesů a dalších lesnických činností, z pěstování pak zejména pro lesní semenářství (přenos lesního osiva apod.) byly stanoveny **vegetační lesní stupně**. Ty jsou tvořeny klimatickými podmínkami, tj. průměrnou roční teplotou, průměrným ročním úhrnem srážek a průměrnou délkou vegetačního období. **Vegetační období** je v roce dáno počtem dnů, kdy je průměrná denní teplota 10 °C a více. **Průměrná denní teplota** se stanoví výpočtem takto: sečtou se naměřené teploty, vždy v 7.00, 14.00 a 21.00 hodin. Přitom teplota ve 21.00 hodin se započte dvakrát, protože její hodnota se nejvíce blíží dennímu průměru. Celkový součet se potom dělí čtyřmi a výsledkem je průměrná denní teplota. Sečteme všechny denní průměry teplot v roce a dělíme 365 ⇒ dostaneme průměrnou roční teplotu.

Členění vegetačních lesních stupňů podle nadmořské výšky je možné pouze jako pomocné, pro lepší představu o klimatických podmínkách. Může však docházet k tomu, že například v údolích, kotlinách apod. budou drsnější podmínky, než je tomu ve větší nadmořské výšce. Tomuto jevu říkáme zvrát pásem. Proto je lépe stanovovat vegetační lesní stupně jen podle podmínek klimatických a nikoli podle nadmořské výšky. V tabulkách je však tato nadmořská výška uvedena.

Vegetační lesní stupně sledují přirozené rozšíření dřevin na území našeho státu. Podle toho jsou také utvořeny jejich názvy. Je-li název VLS tvořen názvy dvou dřevin, převažuje ta dřevina, jejíž jméno je na druhém místě. Například ve vegetačním stupni dubobukovém je větší zastoupení buku, dubu je méně.

Tabulka 2: Přehled vegetačních lesních stupňů v ČR a jejich charakteristik:

Vegetační lesní stupeň	Průměrná roční teplota	Průměrný roční úhrn srážek	Hlavní dřeviny	Nadmořská výška
1. dubový (DB)	8 a více °C	Méně než 600 mm	Dub zimní, šípák, pýřitý	Do 350 m n. m.
2. bukodubový (bkDB)	7,5 – 8,0 °C	600 – 650 mm	Dub zimní s příměsí buku lesního a habru obecného	350 – 400 m n. m.
3. dubobukový (dbBK)	6,5 – 7,5 °C	650 – 700 mm	Buk lesní s příměsí dubu zimního a habru obecného	400 – 550 m n. m.
4. bukový (BK)	6,0 – 6,5 °C	700 – 800 mm	Buk lesní v optimu, jedle bělokorá	550 – 600 m n. m.
5. jedlobukový (jdBK)	5,5 – 6,0 °C	800 – 900 mm	Převažují buď buk lesní nebo jedle bělokorá, přirozeně též smrk ztepilý	600 – 700 m n. m.
6. smrkobukový (smBK)	4,5 – 5,5 °C	900 – 1050 mm	Hercynská směs, tj. smrk, jedle, buk	700 – 900 m n. m.

7. bukosmrkový (bkSM)	4,0 – 4,5 °C	1050 – 1200 mm	V hercynské směsi buk ustupuje do podúrovně	900 – 1050 m n. m.
8. smrkový (SM)	2,5 – 4,0 °C	1200 – 1500 mm	Smrk zcela dominuje, javor klen, při horní hranici lesa přechod do skupin s borovicí klečí	1050 – 1350 m n. m.
9. klečový	Do 2,5 °C	Nad 1500 mm	Borovice kleč, příměs zakrslého jeřábu ptačího, vrby slezské, břízy pýřité, břízy karpatské	Nad 1350 m n. m.

Délka vegetační doby je u různých vegetačních lesních stupňů různá a činí v 1. VLS – více než 165 dní, v 2. VLS – 160 – 165, v 3. VLS 150 – 160, ve 4. VLS 140 – 150, v 5. VLS 130 – 140, v 6. VLS 115 – 130, v 7. VLS 100 – 115, v 8. VLS 60 – 100 a v 9. VLS méně než 60 dní.

Byl vytvořen ještě další vegetační lesní stupeň 0. bory. Tento vegetační lesní stupeň však nelze spolehlivě charakterizovat klimatickými podmínkami ani nadmořskou výškou, říkáme, že je azonální. Shrnuje přirozená stanoviště borovic, zejména borovice lesní, někde též borovice blatky. Na vodou ovlivněných stanovištích se s borovicí lesní objevuje bříza pýřitá, bříza bělokorá, jedle bělokorá a smrk ztepilý. Borovice dominuje na písčích, vápencích, rašelinách. Převládá na skálách a jiných extrémních podmínkách, živinově chudých, suchých. Dá se říci, že převážná část těchto stanovišť se nachází v rozpětí klimatu 3. a 4. vegetačního lesního stupně (DUDA, 2001).